

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szervezetének és kiadóhivatal:**
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
 negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

A tőke munkanélküliségbe taszítja a munkásosztályt

Kora tavasszal, amikor még a téli gonidok is nyomtak bennünket, fölhangzott a vészkiáltás: *Nincs munka!* Mintha csak a kétségbeesés ordítaná: *Nincs levegő, megfulladunk! Nincs víz, szomjan veszünk! A pusztulást, a halált jelenti a munkanélküliség ez a riasztó üvöltése.*

Emberek ezrei és tizezrei, akik dolgozni tudnak és akarnak, nem kapnak munkát s üres kézzel, de keserűséggel teli szívvél térnek haza az éhezõ család körébe. Miféle gonosz hatalom büntet becsületes munkásokat, ártatlan nőket és gyermekeket ilyen szigorú büntéssel, amely az éhhalál rémét idézi a beesett, lázas szemek elé? Az isten jó és mindenható, miért türi tehát földi gyermekeinek ezt az igazságtalan gyötrését? A leghivõbb lélekbõl is ki kell fakadnia e kérdésnek, mikor a szenvedõ testet az éhség korbácsa ostorozza.

Mi azonban nem gyalázzuk meg az istent azzal a fölfogással, hogy õ akarja az emberek szenvedéseit.

E szenvedések okozóját nem az ég, hanem a föld urai között keressük, mert itt vannak azok, akik a munkanélküliséget előidézik.

Rengeteget összeirtak és összeszónokoltak már a gazdasági válságról, a háború megrázkódtatása után helyreállítani nem tudó termelõrendrõl és ha mi is elismerjük a viszonyokban rejlõ nehézségeket, a *mostani munkanélküliségrõl* nyíltan és határozottan megállapítjuk, hogy azt nem a viszonyok ellenállhatatlan ereje, hanem az emberek gonoszsága idézte elő.

Nézzük a tényeket, — vagy inkább halljuk a tényeket, mert a tények beszélnek, a tények vádolnak és bizonyítanak.

Már lapunk márciusi számában fölvetettük a kérdést: *Miért nincs munka?* S megfelleltünk rá: *Azért, mert a kormány, a városi hatóságok csak tárgyaltak, de semmit sem tettek, hogy munka legyen. Mert itt a pénzt ellopják, elpanamázzák, haszontalan célokra fordítják, nem pedig beruházásokra, közmunkákra, építkezésekre. Mert a külföld nem ad pénzt oly országba, ahol nincs jogbiztonság. Mert a tőke itt csak harácsolni akar s a politikai reakció segítségével kizsákmányolja a munkásosztályt.*

Eltelt a tavasz, el a nyár és akik az ország politikai és gazdasági hatalmát kezükben tartják, semmit sem tettek a munkanélküliség megszüntetésére. A munka nélkül milliókat bezsebelõ urak vidám nyaralásuk alatt el is felejtették, hogy itt százezreket vagy milliókat éhhalállal fenyeget a munkanélküliség.

Pedig most már, mint alább kimutatjuk, *van munka*, mert a gazdasági élet szükségletei még a kormány és hatóságok bünös közönyével szemben is kikényszerítik a termelõipartól a gazdasági élet fõntartásához szükséges termékek előállítását.

Van munka és mégis munkanélküliség van s ez a romániai helyzet egészen speciális, fölháborító jellege.

A kormány természetesen ezt a képtelen állapotot sem veszi tudomásul s *Országos Szakszervezeti Tanácsunknak kellett figyelmeztetnie a most benyújtott memorandummal*, hogy egyre fokozódik a munkanélküliség, bár azt nem lehet mondani, hogy egyáltalán nincs semmi munka, de azért, mint a memorandum is kiemeli, fokozni kell az állami megrendeléseket, megfelelő hitelt kell adni az iparnak, értekezletet kell összehívni, ahol a munkásszervezetek képviselõi-

vel együtt tárgyalják meg a mai súlyos helyzet orvoslásának módjait és eszközeit. Szóvá teszi a memorandum a zsilvölgyi tömeges munkáselbocsátást, a munkások kilakoltatását, követeli a munkaidõ leszállítását, a munkanélküliek részére segély kiutalását, a munkások szervezkedõ szabadságának biztosítását.

A Szaktanács kiküldöttjei átadták a memorandumot Lupu munkügyi miniszternek, aki valamikor szélsõ radikális és progresszív politikusként iparkodott a népszerűség és hatalom elnyerésére s az utóbbi, a hatalom elnyerése sikerült is neki: a legnépszerűtlenebb,

kormányban lett miniszter. Tárgyaltak a munkásság képviselõi Georgescu munkügyi vezérfelügyelõvel is és nyomban

kaptak is — ígéretet, de a tetteket még nem látjuk,

a tüzoltók még nem jönnek, pedig fejünk fölött ég a ház.

Azt irtuk, hogy emberek gonoszsága idézte elő a munkanélküliséget. Hát nem gonoszság ez a mulasztás, ami itt tavasztól õszig történt? Hogy semmit sem tettek, hogy munka legyen, hogy a termelés fokozásával iparkodjanak ez elmaradt ország gazdasági és kulturális életét föllendíteni?

De van e gonoszságnak másik, talán még sötétebb oldala is. Az, amit tettek és tesznek a tőke urai. A politikai hatalom urai õlbetett kézzel nézik, vagy talán nem is nézik, mit csinálnak a gazdasági hatalom urai, nagyvállalatok és üzemek atyaistenei, hogy „munkanélküliség legyen“.

A zsilvölgyiek

memorandumából megtudjuk, hogy a gépészek állandóan napi 12 órát dolgoznak s a mûhelyekben a túlóra oly sok, hogy túlhaladja a rendes munkaidõben dolgozott órákat, még egyszer annyit, sõt ennél is több mûszakot végeznek túlórással, mint a rendes munkaidõben. Ez kitünik a havi elszámolásokból.

Resicán

biztos tudomásunk szerint az üzemek el vannak látva munkával. A mozdonygyár pl. nagy rendeléseket kapott, amelyeknek teljesítése legalább két évre ad munkát. Havonta 30 mozdonyt javítanak s új mozdonyok is vannak rendelve. — A hengermûnek is bőven van mit dolgoznia. És mégis mi történt?

Az osztályfõnökök utasítást kaptak, hogy osztályaikban a munkások létszámát csökkentsék. Az elsõ lépés már meg is történt. A mozdonygyárban, tehát éppen ott, ahol két évre van megrendelés, 24 munkást szabadságoltak. A hidgyárban is oly sok a munka, hogy különórát is mikor a munkások nem akartak tovább különórázni, mert rájöttek ennek a titkos rugójár, négy-nyolc napra szabadságolták õket azzal, hogy ha nincs különóra, nincs munka.

Nem gyõzzük elég élesen hangsúlyozni, hogy most ez a helyzet:

van munka, hiszen még különórát is és mégis munkáselbocsátások történnek és vannak még nagyobb mértékben tervbe véve. Vagyis van munka és a tőke mégis azt akarja, hogy munkanélküliség legyen.

Miért? Mindennek megvan az oka.

A munkanélküliséggel ki akarják éheztetni a munkásokat, hogy keresztülvihessék régi, gonosz tervüket: a munkaidõ meghosszabbítását, a munkabérek leszállítását s ezzel a munkások testi épségének, egészségének megromlásával, élettartamuk megrövidítésével, családjaik koplaltatásának árán is profitjuk fokozását.

Ezért áldoznak ráfizetéssel is, hiszen az erõltetett túlórázásért többet fizetnek, mint a rendes munkaidõ óráért; de a túlórázással lehetővé válik a munkások tetemes részének elbocsátása, kiéheztetése;

egy állandó munkanélküli tartaléksereg létesítése, amellyel mindig le lehessen törni a dolgozó munkások ellenállását,

akiket olcsó bér és hosszú munkaidõ mellett be lehessen állítani a harcászalló, szervezett munkások helyére. Hozzájárul ehhez sok helyen a vállalati épületekben lakó munkásoknak az elbocsátással együtt kilakoltatással fenyegetése, úgy, hogy a meghódolni nem akaró munkást kenyéértelenné és hajléktalanná tehessék.

Igen, mert azt is tudjuk, hogy Resicán Orghidan vezérigazgató ur igen felháborodott, hogy 30—35 lejes órabérek alapján fizetik a munkát, igazgatói értekezletet hívott össze, hogy 17 lejes órabér alapján kalkuláljanak. Ha ezt a merényletet megkísérik, elkecseregett harc tör ki Resicán. Ezért kell jó előre kiéheztetéssel és utcára dobással nagyszerû munkanélküli tartaléksereg-rõl gondoskodni.

A két leghatalmasabb ipari telep, Zsilvölgye és Resica példáját követik a többi vállalatok. A zernesti papirgyárban, a tordai gyárakban is nagyobb munkáselbocsátások történtek. Az ország összes üvegyáraiban rövidítik a munkaidõt, leszállítják a munkáslétszámot. Kolozsváron is emelkedik a munkanélküliség. Az Energia villamos berendezési gyár hónapok óta négy napot dolgoztat hetenkint.

A szervezett munkások ellen tervszerûen, mesterségesen előkészített munkanélküliség sújtja

a szervezeten munkásokat

is, akik a falvakból tóduznak az ipari központokba. Nincs módunkban ezeknek létszámáról és viszonyairól pontos adatokat szereznii, de tudjuk, hogy ezeket az osztálytudatra és a szervezkedés szükségességére még föl nem ébredt, sötét tudatlanságban és alázatosságban élõ proletárokat is nagy tömegekben bocsátják el, csak ez nem oly föltünõ, mert ezek a szegény páriák, mint a kiverõ kutyák, szóltanul mennek haza falujukba, az erdőbe, tanyákra, némán türik a nyomort s az elsõ hívó szóra éhbérért rohannak vissza a gyárba, hogy az egész munkásság jobblétéért küzdõ szervezett munkástestvéreik harcát letörjék.

Igy állunk most, a harc előtt a romániai munkapiacra, szaktársaink!

Közömbös, sõt a munkássággal szemben a tőke érdekeit támogató kormány és hatóságok, a szervezett munkásosztályt az éhínség korbácsával igába hajtani akaró tőke s szinte kimeríthetetlen bõségû, szervezeten proletártömegek: mindez a profithajsza malmára hajtja a vizet s mi itt állunk egyedül. Nem számíthatunk senkire, csak magunkra, nincs más fegyverünk, csak az igazságunk, az élethez való jogunk, az összetartásunk, a szervezettünk. Hiszen a kormánytól most is követelnünk kellett a szervezeti szabad-

ság biztosítását, mert a közigazgatás vidéki basái még azt is megakadályozzák, hogy szervezetünk tagjai között a szakszervezeti segílyt kiösszük, holott a munkanélküliek segélyezése elsősorban állami feladat, aminthogy Európa kulturországaiban a munkanélküli segélyezést már törvény alapján az állam fedezi is.

Itt Romániában, amelynek miniszterei ünnepelesen fogadják a nemzetközi munkahivatal vezetőjét, hogy szociális érzésüket mutassák előtte, itt Romániában, amelynek kormányai milliárdokat költenek külföldi sajtópropagandára, hogy Romániát a demokrácia és kultúra modern országának tüntessék föl,

nem segít bennünket senki más, proletár-testvérek, csak a saját szakszervezetünk.

De a szakszervezet is csak úgy segíthet, ha ő maga is erős. Különös erőre van szükségünk ilyenkor nagy harcok előtt, amikor a tőke támadásra, leigázásunkra készül. — Most egyetlen becsületes, öntudatos munkásnak sem szabad távol maradnia a szakszervezettől, most mindenki buzgó, fáradhatatlan, áldozatkész és bátor katonája legyen egyetlen védővárunknak, szakszervezetünknek, most a legegyszerűbb tag is végezzen toborzó munkát, hogy minél nagyobb tömegek csoportosuljanak szervezetünkbe, mert

minél lönbén vagyunk, annál erősebbek leszünk.

Szakszervezeti gyűlés Resicán

Szeptember 11-én resicai elvtársaink rendkívüli szakszervezeti gyűlést tartottak, amely az egyre súlyosabbá váló munkanélküliség kérdésével foglalkozott. A gyűlést *Baltazán* elnök szaktárs üdvözölte.

Ezután *Bratfăleanu* elvtárs, mint előadó szólt a napirend első pontjához:

Összejöttünk, ugymond, hogy a munkásosztályra nézve igen fontos kérdéssel foglalkozunk, ez

a munkásosztály gazdasági helyzete és a munkanélküliség.

Ez a probléma a háború előtt nem létezett Romániában, mert az ipar is nagyon fejletlen volt, a lakosság főként földműveléssel foglalkozott, most azonban nemcsak a munkásosztályra, hanem az ország egész gazdasági életére nézve probléma lett.

Románia iparosodása egyrészt a már jól kifejlett iparral bíró új területek hozzácsatolásával, másrészt az Ókirályságban új ipari vállalatok keletkezése folytán gyorsan halad előre. Ez a fejlődés a kapitalizmus természetének megfelelően elmaradhatatlan következményekkel jár a munkásosztályra nézve, alacsony bérekkel, kizsákmányolással, munkanélküliséggel. Ezért foglalkoznunk kell ezzel az ügyvel és keresnünk kell a helyzetből kivezető utakat.

Románia munkásosztályának helyzete a legrosszabbak közé tartozik s ezt Románia kormányainak reakciós politikája okozza, ami az ország gazdasági életére végzetes következményekkel jár. Az ország oligarchiája politikai hatalmával magához ragadta az ország gazdagságát és az ipari vállalatoknak, amelyekben érdekeltisége van, az állam költségére különböző előnyöket és kedvezményeket nyújt. Magas bevételi vámokkal védve kizsákmányolják az egész országot s nem gondolnak arra, hogy valamit vissza is adjanak.

A munkások követeléseivel szemben reakciós törvényekkel védekeznek, amelyek a munkásokat megfosztják a szervezkedés szabadságától, a sztrájkjogtól és a kizsákmányolásnak tág kaput nyitnak. Ebben az esetben a munkások kénytelenek éhbéért dolgozni. A munkaügyi miniszterium által évenként föllállított bérstatisztika adataiból kitűnik, hogy a száz munkásnál többet foglalkoztató legfontosabb ipari városokban a munkabér csak 26-szorosa az 1914 évének, holott az élelmiszerek indexszámai 53-szoros emelkedést mutatnak. Ezek a számok bizonyítják, hogy a romániai munkásosztály borzasztó helyzetben van.

A gazdasági nyomorúsághoz csatlakozik most a munkanélküliség. Egész iparágakban megállott a munka, a szénbányákban nem dolgoznak, a vasutak részére nem adnak megrendeléseket, egyre-másra ezrével bocsájtják el a munkásokat

anélkül, hogy azzal törődjenek, mi történik velük. És mindez azért van, mert nincs tőke, a vasut deficitel dolgozik, stb. Ezt a választ kapjuk illetékes helyekről.

Egyrészt nincsenek tőkék, másrészt azonban számtalan milliókat lopnak el. Joggal mondhatjuk, hogy az állampénzek elrablása ebben az országban rendes jogállapot lett.

A szónok ezután a resicai munkások helyzetével foglalkozik és ismerteti azokat a rendszabályokat, amelyeknek célja a további elbocsátások megakadályozása. Számokkal bizonyítja, hogy mekkora az a resicai „elég jó munkabér“, átlag napi 143 lej. Ezek a nagyon jó bérek mutatják, hogy miért elégedetlenek a resicai munkások. Csökkenti a munkások létszámát de a béreket is, mert azt mondják, nincs elég pénz. Mi azonban azt követeljük, hogy ne a munkások létszámát és a béreket építsék le, hanem a sok színekurás direktort és pasát, akik semmiféle produktív munkát nem végeznek, akkor majd fizethetnek magasabb béreket.

Bratfăleanu elvtárs aztán *határozati javaslatot* olvasott föl, amelyben *követelik a kormánytól és a resicai társaságtól, hogy az egyre fokozódó munkanélküliség ellen védelmet nyújtsanak. A javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták.*

Bernau elvtárs számolt be ezután

a párisi nemzetközi kongresszus

lefolyásáról. Statisztikai adatok és számok meggyőző erejével mutatta ki a nemzetközi munkásmozgalom fejlődését. Aztán ismertette azt a nagy munkát, amelyet a kongresszus végzett és a határozatokat, amelyek sok kérdésben irányadóul szolgálnak a munkásosztály mindennapi küzdelmében. Különösen kiemeli azokat a határozatokat, amelyek a *nyolcórás munkanapra* és a *vas- és fémmunkásoknak az egyre hatalmasabbá váló nemzetközi kartellek elleni harcára* vonatkoznak. Végül lelkes fölhívást intéz a munkásokhoz, hogy erősítsék szervezetüket, fokozzák műveltségüket és folyton tanuljanak, hogy a nehéz harcokban megállják helyüket.

A gyűlés nagy lelkesedéssel fogadta Bernau elvtárs fejtegetéseit s Baltazán elvtárs buzdító záróbeszéde után a jelen voltak a küzdelemre megerősödve oszlottak szét.

Oroszország vasgazdagsága

Hogy a tudomány és a technika együttes működése mily nagy sikerekkel jár, az tanulságosan tünt ki legutóbb az orosz természettudósok Berlinben tartott előadásaiból. Különösen a geofizika (a föld természettani vizsgálatával foglalkozó tudomány) mutat nagy eredményeket. Így például Oroszország délkeleti határterületein gondos földrengéskutatások alapján a földrengés területének közepén áthaladó Turkesztán-Szibéria vasutvonalat földrengésmentes területre helyezték át. Még nagyszerűbb sikerekkel bíztak azoknak az eltéréseknek vizsgálata, amelyeket már hosszabb idő óta a mágnesüstű mutat a Moszkva körüli kurski terület nagy részén. A föld felületének sok pontján a sulypontja körül forgatható mágnesüstű a rendes ingadozástól eltéréseket mutat. Már régebben is sejtették, hogy a mágnesüstűnek ez a különös magatartása vasérc és egyéb mágneses érc nagy gazdagságát jelzi. Lazarev orosz fizikus hosszú évek fáradságos és részletes vizsgálataival felderítette a mágnesüstű híres kurski eltéréseinek titkát. Kerekszámban huszezer ponton végeztek ilyen mágneses méréseket s a mérések mellett végeztek furások bizonyossá tették a tudományos sejtelmeket, hogy a kurski terület felszine alatt óriási érctümegek vannak. A mostani becslés szerint kerek számban 15 és fél milliárd tonna ércre lehet számítani legalább 30 százalékos vastartalommal, vagyis kerek számban öt milliárd tonna vasra. Európa egész ércmennyisége nem tesz annyit, mint ez a most véglegesen megállapított kurski telep, úgy hogy Oroszországot a föld leggazdagabb ércterületének kell tekintetünk. Természetesen ez óriási ércmennyiség kiaknázása sokkal nagyobb és nehezebb feladat, mint annak tudományos fölfedezése és e téren gyors haladás csak akkor remélhető, ha Oroszországban a diktatura helyét a demokrácia foglalja el, mert politikai szabadság nélkül nincs meg a munkának a szabadsága sem s ezzel a modern gazdasági fejlődés is ki van zárva.

A szakmai szervezetekről

A munkaügyi miniszterium kiadásában egy statisztikai dolgozat jelent meg a szakmai szervezetekről, melyben a Romániában létező szakszervezetek taglétszáma, vagyona és működése van bő részletességgel leírva.

A szakmai szervezeteket négy részre osztja a szerző: munkaadókra, munkásokra, vegyes szakmai szervezetekre és szabadfoglalkozásuakra. Legérdekesebbek ebben a beosztásban a vegyes szakmai szervezetek, melyekről azt mondja a szerző, hogy *nagyon örvendetes* a vegyes szakmai szervezetek megerősödése, mert ezek által nem válik közönséges jelszavá a szakmai érdekek védelme, hanem tényleg meg is történik a legszerencsésebb formában.

A vegyes szakmai szervezetekben a munkások a munkaadókkal együtt vannak szervezve és nagyon érdekes lett volna, ha az ilyen „szerencsés“ formában szervezett munkások középfitéseit mutatta volna fel a szerző, mert akkor bebizonyult volna az az ismert tény, hogy éppen ezek a „szerencsések“ a legrosszabbul fizetett alkalmazottjai a tőkének. Sajnos, nálunk még mindig vannak olyan szerencsétlenek a munkások között, akik azt hiszik, hogy lehet a főrézvényes vezérigazgató urral egy tálból cseresznyét enni. Ez a tény lehet örvendetes a tőke szempontjából, de semmi esetre sem a munkásokra.

A statisztika szerint Romániában

23.417 munkaadó

51.352 munkás

17.398 munkaadó és munkás (vegyes szakmai szervezetek)

8.330 szabadfoglalkozásu

van megszervezve. Vagyis összesen 100.497, százezer-négyezer-hatvanöt iparban és kereskedelemben szervezett egyén volt 1926. év elején.

1924-ben 78.206 szervezett munkás volt, vagyis ma 34 százalékkal van kevesebb, mint két évvel ezelőtt. Így fejlődnek nálunk a szakszervezetek?

A munkásszervezetek nagyfokú visszaesését maga a szerző is a szakszervezeti törvény megszigorításában látja, mi pedig tudjuk, hogy ez a visszaesés azon lehetetlen intézkedések következménye, melyekkel a liberális és az Averescu-kormány igyekezett lehetetlenné tenni minden egészséges szakmai védelmet, illetve szervezkedést.

A statisztika összeállítója nagy bölcsen rámutat, hogy Romániában kétszer több a szervezett munkás, mint a szervezett munkaadó. Csodálatos éleslátás? Megállapítja, hogy kétszer több a hal, mint a halász. Óriási bölcsesség! Azt mutatta volna ki a nagy tudású ur, hogy hány munkaadóból és hány munkásból van szervezve a fenti szám, akkor láthattuk volna, hogy a munkásoknak alig három és fél százaléka van szervezve, míg a munkaadóknak több mint fele van szervezve.

Ebből a tényből önként következik az is, hogy csodálatosan könnyebb volt a munkaadó uraknak, mint a munkásoknak, a szervezetalakítási nehézségekkel való megküzdés.

A resicai-művek egy tagnak számít a munkaadó szövetségénél s ezzel szemben egy tagnak számít azon üzennél dolgozó Kovács Péter napszamos is. Hol van itt az arány? Igaz ugyan, hogy vannak kisebb munkaadók is, de még így is összehasonlíthatatlanul jobb a munkaadók helyzete és szervezethezük arányszáma. Mintha csak az elefántok szervezkednének a szunyogok ellen. *Huszonháromezer elefánt ötvenegyezer szunyog ellen!* Mert azt tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy a munkaadók szervezeteinek a legfontosabb tevékenykedése a munkabérek lenyomásában nyilvánult meg.

Minket csak az a tény vigasztalhat, hogy ezek az elefántok egymás ellen is harcolnak. A tőke természete a koncentráció és a nagytőke lassan elnyeli a kicsit. A szervezett munkások száma pedig minden üdöztetés és minden félrevezetés decára is szaporodni fog.

Ebből a statisztikából is látható, hogy a papír mennyire türelmes és hogy a munkásszervezetek visszafejlődését is lehet eredménynek felmutatni. Persze kapitalista és reakciós szempontból.

A magyarországi vasmunkások kizárása eredményesen végződött

Magyarországi szaktársaink öt hétig tartó nehéz harca sikeres befejezést nyert. A siker a nagyszerű fegyelemnek, a szívós kitartásnak és az okos taktikának köszönhető. Miután a Vass József helyettes miniszterelnök vezetésével megindított tárgyalások meghiúsultak, a munkát újra beszüntették és a vállalkozók a kizárás kiterjesztésével válaszoltak. Ezután az üzemek küldöttei és a vállalkozók 3—5 százalékos béremelésbe belementek és ami még örvedetesebb, a 8 órás munkanapba is. A vállalkozóknak az a törekvése, hogy a munkaidőt 10 órára nyujsák meg, a magyar vas- és fémmunkások szívós ellenállásán teljesen megtört. E harc jelentőségét fokozza az is, hogy a nemzetközi szolidaritás ennek folyamán fényesen bevált. A nemzetközi segítség nélkül lehetetlen lett volna a vállalkozók támadását visszaverni. Ami a béremelést illeti, az itt elért eredmény oem okozott teljes meglepetést, mert a szakmai munkások ecimen semmi, vagy igen kevés előnyhöz jutnak. Ha a vállalkozók nem teljesítik ezeknek a kívánóságát, akkor előbb-utóbb további harcoknak kell bekövetkezniök.

Egész emberek — szakszervezeti emberek

Az emberi nevelés célja az egész ember, a teljes befejezett személyiség, aki nem olyan, hogy ma így, holnap amúgy gondolkodik és cselekszik, akiben egy szellem él és aki mindig ezt az egy szellemet hozza kifejezésre. Lehet-e ma ez az egész ember általános, rendes emberi típus? Ma, amikor az élet bajai a lelket szétérik? Amikor a gond a lélek belső összhangját földulja, amikor az élet az embert ideoda dobálja, bensőség és felületesség, kultura és élvhajhászat, nemes és aljas között? Az új ember erkölcsi kulturája csak biztos gazdasági és társadalmi talajon épülhet föl.

De az új ember még az élet új társadalmi föltételei között is ingadozni fog személyiségének határozottságában. A nyugodt, kényelmes ember, az a nyárspolgár. A szabad ember olyan, mint az erős ember, akinek a lelke erre-arra lobog, mint a láng. Az erős ember az új ember mintaképe. A történelem hébe-hóba megajándékozott minket ilyen emberekkel és műveikben tükröződött vissza a lelkük. Így például Goethe Faustban, Shakespeare Hamletben.

Ez erős ember szerény, de mégis követeli a maga jogát. Igénytelen, de mégis élvezni akarja a világot. Mindent szeretne tudni és befogadni szellemi énjébe és aztán mindent vissza akar adni. Tüzes lelkének egész hevével tudja gyűlölni a gonoszt, de épp úgy meg tud érteni és épp úgy tud szeretni is. Finom érzéssel és mégis erővel teljesen áll az ételle szemben. Mint érző bölcsész és mégis mint cselekvő ember.

Nem érzünk-e ilyes valamit magunkban? Nem érezzük-e ezt ami harcos lényünkben? Hiszen mi türelmesek vagyunk és mégis küzdünk. Hiszen mi szabadságot akarunk és mégis az egyesülésben egymáshoz fűzve vagyunk boldogok. Hiszen mi szeretünk és ezért szervezeten cselekszünk.

Kevés közösségük van azoknak az erős emberrel és így az új emberrel, akik nem érznek magukban ilyen szélsőségeket. Akik csak igénytelenül lógnak itt, csak szerényen, csak türve minden jogkövetelés nélkül, anélkül, hogy az igazságosság szellemében egyesülve ne éreznék a harc szükségét. Az egész ember a szerető és harcos ember. Az egész személyiség a csöndes szerénységből s ezzel együtt a jogkövetelésből alakult ki. Az ő türelme várakozás a dolgok megérésére, amit azonban erejével és működésével gyorsítani iparkodik.

A valódi szakszervezeti ember az egész ember és szakszervezeti emberré érne annyit tesz, mint belenőni az új szép és erős emberiségbe.

A fizetések

A munkaügyi minisztérium statisztikai hivatala elkészítette az 1926. évi fizetések kialakulását az összes szakmák részére. A statisztika abból a célból készült, hogy megállapítsa a fizetések és a drágaság kialakulása közötti kapcsolatot, de ez egyáltalán nem sikerülhetett a szerzőnek, mivel a drágaság és a fizetések között olyan mély ür tátong, amit nem lehet semmiféle okoskodással áthidalni, illetve meg nem történné tenni.

Százhatféle foglalkozás fizetését mutatja ki a statisztika összeállítója, melyszerint a legmagasabb, azaz 45 szörös fizetésük a billiárdkészítőknek van a háboru előtti fizetésükhöz viszonyítva. Legkevésbé, azaz 19 szeresre, a csontsztergályosok fizetése emelkedett. A lakatosok, öntők és villanszerelők fizetése átlag 23-szorosra emelkedett, míg a kovácsok 27-szeres és a vasesztergályosok 21 szeres fizetést kapnak.

A fenti statisztika szerint 26-szoros volna az országos átlagos középfizetés emelkedése, de ez nem reális, mert tekintettel kell lenni arra is, hogy melyik foglalkozásban hogyan dolgoznak. A vasipari munkások fizetése átlag 23-szoros a háboru előttié, ezen statisztika szerint is, amit bátran lehetne nyomorfizetésnek is nevezni.

Az „Argus” szerint a drágaság 52-szerese a háboru előttié, vagyis ma 52-szer több pénzt kell kiadnunk élelemre és ruházatra, mint a háboru előtt. Ha azonban figyelembe vesszük az új adók és házbérek hallatlan fölemelését is, úgy bátran állíthatjuk, hogy ma 55 ször több fizetése kellene legyen a munkásnak, mint 1914-ben, hogy ugyanolyan legyen az élet-nívója, mint a háboru előtt volt.

Ha a munkásság tiltakozik és védekezni akar az élet-nívója ily katasztrófális sülyedése ellen, akkor jönnek a kapitalisták és bérenceik jól betanult szólamaikkal, hogy „az ország érdekében”, „az ipar megmentéséért” stb. stb. áldozatot kell hozzon a munkásság is stb. stb. Ők is áldoznak stb. stb. A különbség csak az, hogy a munkásság abból kénytelen engedni, ami egyébként is elengedhetetlenül szükséges volna éppen a munkáscsaládok létezésének érdekében, ami a legfontosabb államérdek kellene legyen egy demokratikus államban. A kapitalizmus áldozathozatala legjobban a nagy bankok 100 és 200 százalékos profitjában, illetve évi nyereségében nyilvánul meg.

Acélházak

Angliában és az Egyesült-Államokban már régebben építenek acélházakat. Most Németországban is tettek ilyen kísérleteket. A nyugat-németországi acéltröszt acélbádóházak építésével foglalkozik. Ujabbán az Egyesült Felsősziléziai Kohóművek Gleiwitzban megalapították a német acélházépítő társaságot. Ez a vállalat átveszi a Braune és Roth lipcei cég acélházépítő osztályát, amely már jelentékeny működést fejtett ki. Egy körlevél szerint a cég már sok német városban épített acélházakat. A vállalat közli, hogy egy hónap alatt teljesen kész házakat szállíthat. Nemrégiben Hindenburgban egy négycsaládos lakóházat építettek, amelynek föllállítására a kulcs átadásig 24 órát vett igénybe. E szerint, az acélházépítés technikája már eléggé előrehaladt. Szakemberek véleménye szerint Németországban a tégláépítés még előnyösebb. Természetes azonban, hogy az acélházépítők tovább dolgoznak technikájuk javításán s így lehetséges, hogy ez a vélemény még megváltozik.

A szakszervezeti mozgalomnak alkalmazkodnia kell az ipari tőke alakulásaihoz

A szakszervezeti mozgalom története azt mutatja, hogy szakszervezetek hamarabb létesültek, mint a tőkés modern ipari szervezetei. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy a polgári osztályállamban a munkásságot elnyomott és kizsákmányolt helyzete hamarabb kényszerítette a szervezkedésre, mint a tőkés, akiknek érdekeit az állam egész hatalmával védelmezte. Amint azonban a modern ipari munkásszervezetek megerősödtek, az ipari tőke nem elégedett meg a szolgálatában álló polgári osztályállam támogatásával, hanem saját maga is szervezkedni kezdett, hogy a tőke és munka mindennapi harcában közvetlenül is védekezni tudjon az emberhez méltó létfontosságáért küzdő szervezett proletárság ellen és ennek magasabb munkabérré, rövidebb munkaidőre, jobb munkaföltételekre és munkásvédelemre vonatkozó jogos igényeivel szemben csorbitatlanul föntartsa a maga kiméletlen profitérdekeit.

Igy tehát a munkás és tőkés osztály megszerveve áll most egymással szemben s a szakszervezeti mozgalomnak rá kellett jönnie arra, hogy fejlődésében minél gyorsabban alkalmazkodjék az ipari tőke szervezkedésének kialakulásához, mert csak így tudja a munkásosztály érdekeit sikeresen megvédelmezni.

A legutóbbi időkben ugyanis az iparban igen nagy átalakulások mentek végbe. A koncentráció, a racionalizálás, a kartellek egész iparágakat, sőt több iparágat is az országhatáron túlmenő területen egységes vezetés alá helyeztek s annál inkább sikerült egyes országokon belül oly nagy tőkeérdekeltségeket létrehozni, amelyekkel szemben az eddigi különálló ipari munkásszervezetek nem állhatják meg helyüket. Így tehát a munkásszervezeteknek is ki kell bővíteni kereteiket és különböző munkárszervezeteket és munkáscsoportokat kell magukban egyesíteniök, hogy harcaikat a tőke érdekeltségeivel szemben az egész vonalon fölvehessék.

Ez a fölismerés birta arra például a magyarországi munkásmozgalom vezetőit, hogy a munkáltató-blokkok alakításának megfelelően munkás-blokkokat alakítsanak. Így alakult meg legutóbb három munkás-blokk, még pedig a sörgyári, az építőipari s az autó- és kocsigyártó ipari munkások blokkja. Egy-egy ilyen blokk több iparágához tartozó munkáscsoportokat egyesít. Így a sörgyári munkás-blokkban nemcsak a szorosan vett sörgyártásnál foglalkoztatott munkások, hanem fuvarozók, kádárok és vasmunkások is tömörülnek. Az építőmunkás-blokkban kőművesek, ácsok, asztalosok, festők, vasasok, üvegesek, kályha- és egyéb munkások. Az autó és kocsigyártó munkás-blokkban vasmunkások, bognárok, szijgyártók és fényezők. Remélhető, hogy a munkásblokkok kialakulása követésre talál más ipari csoportokban és más országokban is, hogy a szervezett munkásság minél tömörebb és fegyelmezettebb hadsorokban folytathassa osztályharcát az egyre szorosabban egyesülő tőkeérdekeltségekkel szemben.

Amig fiatal vagy s izmaid duzzadnak,
A tőke alkalmaz, hogy sirt áss magadnak.

Öregségedre az utcára kerülsz,
Ha nem szervezkedél, ettől nem menekülsz.

A Szakszervezeti Internacionálé a párisi kongresszus után első ülését

szepember 16. és 17. napjain tartotta Amszterdamban. A vezetőség azokkal a feladatokkal foglalkozott, amelyeket a párisi kongresszus elébe állított. Mindenekelőtt megállapította, hogy a kongresszus határozatai alapján az Internacionálé erősebben központosított szervezettel és az országos központokkal való szorosabb kapcsolattal eredményesebb munkát fog végezni.

A kongresszus által hozott határozatok főként három nagy feladatot tűztek az Internacionálé elé: a munkások gazdasági helyzetének megállapítását, a nyolc órás munkanapért való harcot és a háboruellenes propagandát.

A vezetőség e feladatok megvalósítására gyakorlati akcióprogramot tart szükségesnek, amelynek kidolgozásával a titkárságot bízták meg.

Tárgyalták az Internacionálé a nemzetközi munkahivatallal való viszonyát s kimondták, hogy az országos központokat és szervezeteket a lehető legrövidebb idő alatt tájékoztatni kell a jövő évi nemzetközi munkakonferenciára kifizűzött kérdésekről s hogy a nemzetközi vonatkozású szempontokat minél erősebben érvényesíthessék, az országos központokhoz részletes kérdőíveket fognak küldeni.

Foglalkozott az ülés az olaszországi munkások helyzetével, és pedig úgy az Olaszországban elnyomott munkásmozgalommal, mint a fascista üldözés elől külföldre menekült óriási olasz munkástömegek ügyével. Ezek az olasz munkások főként Franciaországba, Belgiumba, Luxemburgba és Svájcba emigráltak. Legközelebb ez országok bevonásával az Internacionálé értekezletet hív egybe, amelyen megvizsgálják az olaszországi munkásmozgalom egész problémáját és megfelelő határozatokat fognak hozni.

Ami a párisi kongresszusnak a kongresszusokon egy nyelv, vagy valami kisegítő nyelv használatára vonatkozó határozatát illeti, az országos központokat és a nemzetközi titkárságokat meg fogják kérdezni, hogy mely nyelvet tartják erre legalkalmasabbnak.

Az Internacionálé újjászervezésének fontos kérdéseit, különösen a székhely áthelyezését behatóan tárgyalták s elhatározták, hogy a jövő év január 17—20 napjaira Berlinbe összehívják a végrehajtóbizottságot és ugyanakkor a szakmai titkárságokat is és együttesen fognak határozni.

Nincs értelme az orosz szakszervezetekkel való további tárgyalásnak

Az angol szakszervezeti kongresszuson szent vedélyes vitát támasztott az angol szakszervezeteknek az orosz szakszervezetekkel való tárgyalása. A kérdést az amszterdami szakszervezeti Internacionale minden tagjának megelégedésére intézte el a párisi kongresszus után az angol szakszervezeteknek Edinburghban, szeptember 9 én tartott kongresszusa, amely 2,710.000 szavazattal 600.000 ellenében, tehát négy és fél-szeres többséggel elfogadta a vezetőségnek azt a javaslatát, hogy az orosz szakszervezetekkel minden kapcsolatot meg kell szakítani.

Az angol szakszervezeti tanács a kongresszus elé terjesztette az oroszoknak a közös angol—orosz szakszervezeti érdekek előmozdítása tárgyában a brit memorandumra adott válaszát, amely kijelenti, hogy a brit memorandum nyilvánosságra hozatala abban a pillanatban, amikor a brit kormány Szovjetország ellen háborúra készül, annak a bizonyítéka, hogy a szakszervezeti tanács azért akarja az angol—orosz kapcsolatot megszakítani, hogy ezzel a konzervatív kormányt támogassa, hogy ez zavartalanul folytathassa katonai készülődéseit. Az orosz válasz ezenkívül heves kifakadásokat intéz a szakszervezeti Internacionálé ellen, amely „reformista reakcionáriusok kis klikkje a kapitalista lakáj Oudegeest vezetésével, aki mögött Sassenbach és Leipart rángatják a drótot“.

Az angol szakszervezeti tanács kijelentette, hogy e válasz után arra a meggyőződésre jutott, hogy az oroszoknak nincs szándékuk az angol—orosz bizottság szabályzatát betartani. Ily körülmények között a további tárgyalásnak semmi értelme nincs, amíg az oroszok részéről a jelenlegi fölfogás és politika tart.

Valóban az oroszok válasza után az angol szakszervezeti kongresszus nem is határozhatott másképp és bármily fájdalmas is, hogy Oroszország munkásosztálya hiányzik a szakszervezeti Internacionáléból és ezzel az egész világ proletárságának egyesülése hátráltatva van, mégis mindenkinek be kell látnia, hogy amíg a moszkvai Internacionálé legfőbb fegyvere az európai munkásmozgalom legkiválóbb vezéreinek megérőse, addig az oroszokkal való minden együttműködés hiu ábránd. A munkásosztály történelmi hivatásába vetett bizalmunkkal és bekövetkezendő diadalunk reményével várunk kell tehát, amíg Oroszországban bekövetkezik a kijózanodás s a diktatura helyébe lépő demokrácia megnyitja az utat az orosz munkástömegeknek is Amszterdam felé.

Gazdasági diktatura vagy demokrácia

A német birodalom törvényhozása a háborús összeomlásból győzelmesen föltámadó forradalom proletárságának közreműködésével olyan alkotmányt teremtett meg, amely nemcsak a politikai szabadságot biztosítja, hanem a munkásság gazdasági érdekeit is, sőt a munkásosztály számára lehetővé teszi, hogy a természetben végtelenül elcsúszott hivatásának megfelelően, a gazdasági fejlődés menetére is döntő befolyást gyakoroljon. Tehát nemcsak a munka- és munkabérvizonyok szabályozására, hanem a termelés irányítására és ellenőrzésére is alkotmányos jogokat szerzett a német munkásosztály.

Amint azonban a reakció a forradalom lecsúszása után magához tért, összeszedte erőit és minden téren iparkodott a régi osztályuralmat helyreállítani s ez az oka annak, hogy Németország, bár köztársasági alkotmánya formailag sértetlenül áll, még mindig nem mutatja az igazi demokratikus köztársaság képét s az ország dolgozó tömegeinek még mindig küzdeniök kell a reakciós politika fegyverhordozói ellen.

A politikai reakció édes testvére, a munkást kiszármányoló tőke szintén mindent elkövetett, hogy a munkásosztálynak az alkotmányban biztosított s a gazdasági élet fejlődésére irányuló befolyását meghiúsítsa. Ismét „az erők szabad játékáról“ prédikáltak, amely szerintük az egyetlen, ami a német gazdaságot helyreállítja és a népet a nyomorból kiemeli. A szép frázisok leple alatt pedig csak a régi kapitalista kényszer-gazdaságot iparkodtak visszaállítani és a politikai reakció segítségével ez sikerült is nekik, mert ma már ismét csak a profit az egyedüli irányadó szempont a német gazdasági életben s emellett a munkásosztálynak saját érdekeiért állandóan harcolni kell és a kormány sem tudja vagy nem akarja kellően megvédeni a fogyasztó nagy tömegek érdekeit.

Ami különösen a vasipart illeti, az egyre nagyobb mértékben kiterjesztett kartellekkel sikerült a „kereslet és kínálat“ gazdasági törvényének magasztalása mellett a természetes gazdasági erők helyébe a tőke érdeket tenni meg irányadónak. A német vasipar urai szindikátusokat alakítottak, amelyek megállapítják az árakat s hogy a külföldi verseny ellen védve legyenek, egyrészt védvamos politikára kényszerítik a kormányt, másrészt nemzetközi kartelleket alakítanak. Így sikerül a német vasiparnak termékeit a belföldön drágábban eladni, mint a külföldön, de természetesen ezt csakhamar követik a külföldi áremelések is úgy, hogy az egész világon emelkednek az árak, amit aztán talán már a közel jövőben azidalt fognak állandósítani, hogy nemzetközi eladási szindikátust alakítsanak, amely egységesen fogja a főlemelt árakat hatályba léptetői.

A nagyiparnak ez a diktaturája azonban nemcsak árdragítást jelent, hanem küzdelmet a munkásság ellen a munkabérek lenyomására és a munkaidő meghosszabbítására. Így aztán a tőke és munka közötti szakadás egyre szélesebb lesz és hogy a tőke a közvélemény előtt elleplezze veszedelmes működését, a kartellek káros hatása ellen orvoslást követelők panaszaát kartellüldözésnek mondják és követelik a „gazdaság szabadságát“. Ugyancsak a közvélemény megtévesztésére szolgálnak a nagyipar részéről fölhangzó panaszok az ugynevezett szociális terhek és a magas munkabérek miatt.

Németország szervezett munkássága már nehezen tűri ezt a gazdasági diktaturát, amely éles ellentétben áll a politikai szabadsággal. A német helyzet is azt mutatja, hogy a politikai szabadság gazdasági függőséggel megrovta nem biztosítja a dolgozó nép érdekeit.

A német munkásmozgalom legközvetlenebb céljával most azt tűzi ki, hogy a demokratikus alkotmány alapján a politikai demokráciát kapcsolja össze a gazdasági demokráciával és a munkásosztály, mint a természet és fogyasztás legfontosabb tényezőjének érdekeit megvédi. Ennek pedig csak egyetlen módja van, az, ha a munkásosztály kellő beleszólást kap a gazdasági élet kérdéseibe. A gazdasági diktátorok hazug jelszavával, a gazdaság szabadságával szembeállítja a gazdaság ellenőrzésének jelszavát. Mindenekelőtt kartell-törvényt követelnek a szakszervezetek, amelyek lehetlennél tegyék a kartellek árdragító és bérlenyomó törekvéseit. Követelik továbbá a kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági kamaráknak gazdasági kamarákká való átalakítását, amelyekben a munkásosztály megfelelő képviselést nyerjen.

A szervezett munkásság célja természetesen a szocialista gazdasági rend megteremtése. Addig azonban, amíg a termelő eszközöket ki nem tudja ragadni a magántőke birtokából, a munkásosztály jogot követel magának a gazdasági élet irányításához és ellenőrzéséhez. Ez a jogkövetelés lesz a legközelebbi német választások leghatásosabb jelszava s e jelszó után

fognak indulni nemcsak a munkások, hanem a népnek mindazok a dolgozó rétegek, amelyek belátják, hogy a köztársasági politikai szabadságának gyümölcsöit csak úgy élvezhetik, ha a tőke gazdasági diktaturáját ledöntik.

Rövid közlemények

SÁRKÖZI SÁNDOR

Veszteség érte szervezetünket,

Sárközi Sándor szaktársunk Petroseniben szeptember 5-én, 10 hónapi betegeskedés után elhalt. Nevezett szaktársunk a proletársors legmostohább életét élte át s a legnagyobb nyomor és elhagyatottságban fejezte be élete pályafutását. Sajnos, még a vele egy osztályhelyzethez tartozó munkástársai, akik pedig hasonló szomorú sorsra juthatnak, még azok sem fogták koporsóját azzal a szeretettel és támogatással körül, amelyet szegény Sárközi Sándor proletár testvérünk megérdemelt volna, s amellyel egymásnak tartozunk. Sárközi szaktársunk 9 éve volt rendíthetetlen tagja szövetségünknek. Holttetemét szeptember 7-én egy pár lelkes és mindig kötelességét teljesítő szaktárs kísérte ki utolsó útjára és helyezte örök nyugalomra Sárközi szaktársunkat, aki egy életen át becsülettel dolgozott a hálátlan társadalomnak, — bár az nem vesz róla tudomást — de mi, szervezett munkások emléket kegyelettel fogjuk megőrizni.

Csodaóra. A britt muzeumban egy háromemeletes csodaórát lehet látni, amelyet 1589-ben épített Strassburgban Habrecht Izsák órásmester. Az óra egyik számlapmutatójának végén a napot, a másikon a holdat ábrázoló kerek lap van. Az óra oly pontosan működik, hogy a legutóbbi napfogyatkozás alkalmával, pontosan annak idején, a két mutató olyan helyzetbe került, hogy az órán is elfődte a hold a napot.

A zsilvölgyi vasmunkáscsoportok vezetőségei augusztus 28-án tartott közös értekezleten foglalkozván a szervezetek taglétszámcsökkenésével, megállapították, hogy a csökkenést nagyban elősegíti a tagok könnyelműsége, miszerint többen nem rendezik minden hónapban a tagsági járulékaikat és ez által elmaradnak ugyanarra, hogy nem tekinthetők rendes tagoknak. Kevesen ugyan utánafizetnek, de a legtöbbje kimarad. Ők mégis magukat rendes tagoknak vélik, a hivatalos megállapításnál azonban az így elmaradt tagok mint nemlétezők számíttatnak. Az összehívott értekezlet elhatározta, hogy a jövőre a hátralékos tagokra vonatkozólag az alapszabályhoz szigorúan alkalmazkodni fog és minden tagot, aki 8 hétnél nagyobb hátralékban van, töröl a tagok sorából. Erre való tekintettel felszólít minden hátralékos tagot, hogy a tagságát november hó 1-ig bezárólag rendezze, mert ez idő után semmiféle hátralékot a csoportok nem fogadnak el és csak mint új tagok lesznek felvéve a tagok sorába.

A zsilvölgyi csoportok vezetőségei.

Nyilatkozat. Alulírott ezennel bocsánatot kérek a kolozvári szervezett víz- és villanyszerelő szaktársaimtól, amiért a múltban a szerelő bérmozgalom alatt szervezett munkáshoz nem illően viselkedtem. Igérem, hogy a jövőben mint fegyelmet szervezett munkás fogok viselkedni. — Cluj, 1927 szeptember hó 2. Czanka Albert szerelő. Előtűnk: Bruder Ferenc s. k., Fancsali Rudolf s. k.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott ezennel köszönetmondok a cluj villamosmű és telepein dolgozó munkatársaimnak a feleségem halála alkalmával nyújtott 2255 lei anyagi támogatásukért. Cluj, 1927 szeptember hó 23. Batiz István vonalór.

Köszönetnyilvánítás. Szeretett férjem, Sárközi Sándor elhalálása és temetése alkalmával a petrosenii szervezett vasmunkások részvétéért és anyagi támogatásáért ezuton mondok hálás köszönetet. Petroseni, 1927 szeptember hó. Ozv. Sárközi Sándorné.

Felhívás. A tordai helyi csoport vezetősége ezuton szőlítja fel mindazon tagokat, akik járulékaikkal több mint 8 héttel hátralékban vannak, hogy járulékaikat rendezzék, mert különben a tagok sorából töröltetnek. A vezetőség.

A gyéresi téglagyári csoport vezetősége hasonló értelemben szőlítja fel a csoport hátralékos tagjait.